

Lørdag den 27. jan 1945.

VAR KAMP.

1. Målet.

Det er en kjensgjerning at de som vet hva de kjemper for, kjemper best. Under okkupasjonen er det blitt ført en strålende kamp på den norske heimfronten og det som mer enn noe annet har bidratt til å gjøre kampen så vellykket, er at målet hele tiden har vært klart - målet var og er friheten. Derfor skulle det ikke være nødvendig for en fortsatt vellykket kamp å trekke dette målet fram igjen. Men det kan likevel være på sin plass å presisere hva det norske folk forstår med den frihet det kjemper så innbitt for.

Tyskerne sier også at de kjemper for friheten. Frihetsbegrepet er imidlertid ikke entydig. - den frihet tyskerne kjemper for er nasjonal frihet i den forstand at den tyske nasjon kan gjøre hva den vil, deriblant tre andre nasjoner ned under sine jærnskodde støvler. Indre frihet tenker tyskeren ikke på. Vi slåss også for vår nasjonale frihet.

Norge skal gjenoppstå som en suveren stat. Men det betyr ikke at Norge vil ha rett til å kunne opptre uavhengig av andre nasjoner. Som den lille nasjon vi er, har vi stor interesse av at samkvemet mellom nasjonens foregang på fredelig vis. Den nasjonale frihet vi er tilhengere av, er en nasjonal frihet under ansvar. Tankegangen er helt analog med forestillingen om individets frihet under ansvar. Et individ må underordne seg de lover og bestemmelser som finnes i det samfunn det bor i, av hensyn til sine medmennesker. På samme måte mener vi at nasjonene må underordne seg de folkerettslige regler som blir gitt av hensyn til andre nasjoners velferd og sikkerhet. Vi ser fram til en verden med en universell organisasjon av stater selv om dette betyr at Norge må oppgi en del av sine rettigheter som suveren stat. Nasjonal frihet betyr da etter dette moderne, universelle syn på nasjonens rettigheter at Norge ikke må oppgi mere av sin suverenitet enn en hvilken som helst annen nasjon. Et fritt uavhengig Norge betyr et Norge som har samme rettigheter og plikter som andre store og små nasjoner.

Enda viktigere enn den nasjonale frihet er for oss spørsmålet om den indre frihet. Den indre frihet har tre ulike sider. Viktigste er den personlige frihet. Den garanterer oss rett til å tenke og tale fritt. Den sikrer oss mot vilkårlige overgrep fra statens, enkeltpersoners eller organisasjonens side. Den gir seg på den måten at vår grunnlov proklamerer tale-, trykke-, møtes- og religionsfrihet og bestemmer at ingen kan straffes uten etter lov og dom med hjemmel i de lover som fantes da forbrytelsen fant sted. Videre er det en forutsetning at de

lover som finnes, er gitt for å sikre størst mulig frihet, sørgløshet og velstand for invididene. Lovene skal være gitt for å beskytte hver enkelt av oss mot forbryterske element i samfunnet eller for å organisere samfunnet på den mest effektive måte slik at alle kan vinne en viss velstand eller i et hvert fall være sikret mot å lide nød.

Den personlige frihet er ikke bygget på trykkn grunn med mindre den er knyttet sammen med den politiske frihet. Politisk frihet betyr at samfunnsborgerne aktivt deltar i samfunnsstyret og at alle politiske avgjørelser ligger i folkets hånd. I det ligger at regjeringsmakten utøves av personer som har folkets tillit og som folket velger og at myndighetenes handlinger kontrolleres av folket. Politisk frihet er det samme som folkestyre, og personlig frihet er betinget av et folkestyre. Dersom staten ledes uavhengig av folkeviljen vil nemlig den personlige frihet bli tilsidesatt og statsmaktens finner det nødvendig.

Det siste frihetsbegrep er den økonomiske frihet. Dette er et frihetsbegrep som er meget omstridt. På den ene siden blir det hevdet at den personlige frihet blandt annet inneholder retten til fritt å disponere over sin eiendom og drive sin næring, mens det på den annen side blir slått fast at makten over produksjonsapparatet er like viktig som makten over statsapparatet og at derfor denne makten også må ligge i folkets hånd. Med økonomisk frihet forstår en da individenes frigjøring fra den økonomiske makt enkelte personer og institusjoner har over dem fordi de eier og dirigerer produksjonsapparatet. Disse to frihetsoppfatningene lar seg godt forene. De innskrenkninger som må bli gjort i den personlige næringsfrihet vil da på samme måte som andre innskrenkninger i den personlige frihet tjene til å sikre alle samfunnsborgerne full frihet og uavhengighet - og det også på det økonomiske område. I senere artikler vil Siste Runde komme nærmere inn på vårt mål og de midler vi bruker for å nå dette målet, og vi vil også komme inn på de resultater vi alt har nådd,

27. desember ble Olaf Jahres busstabilverksted i Hedmarksgt. 29 sprengt og totalt ødelagt. Dette verkstedet hadde arbeidet for tyskerne og ble regnet for et av tyskernes viktigste verksteder her i Oslo. Da sprengningen fant sted, var det et betydelig delclager og en hel del tyske diesel- og bensinmotorer på verkstedet. Dessuten var det blitt plassert en stor bensintankvogn og andre tyske vogner der. Noen norske busser og lastevogner ble kjørt bort før ladningene ble tennt. Detonasjonene kom kl. 14.45. Skaden er total.

Nyhetsene fra London fra den 26/1 kl. 18.30. Östfronten. Stalin mottar i en dagsordre til marskalk Tsjerniakovsky idag at byene Tapiau, Allenburg, Nordenburg og Lötzen i Ost-Preussen var erobret. Den Røde Stjerne sier i sine siste meldinger fra Schlesia at tunge mobile russiske kanoner har åpnet bombardement mot vestbredden av Oder på bred front mellom Oppeln og Breslau. Tyskerne har sprengt alle bruer og graver seg ned på vestsiden av elva. Store tyske formasjoner står oppmarsjert i Schlesia i skyttergraver, betongstillinger og kassnatter. Russerne er nå kommet i berøring med store tyske styrker, Marskalk Konjev inntok igår Gleiwitz. Dermed er industribyen, Katowitz, Bauthen, Hindenburg og Königshttte avskåret fra det øvrige Schlesia. På samme måte som med Stalingrad vandrer isolerte tyske avdelinger omkring i de schlesiske skoger, hverfra de kommer utsultet fram og overgir seg. Sjukov er trent inn i Potzmanns østre bydeler. Byen blir også angrepet nordfra. Ikke bare evakueringstog men også veiene er fulle av flyktne tyskere som hele tiden passerer tyske tropper og materiell på vei til fronten.

Vestfronten. Et all. motangrep i Nord-Algeas har utslettet størsteparten av den terrengvinnning tyskerne hadde til å begynne med. En tysk SS-berg-divisjon var blant den som måtte trekke seg tilbake. Am. tropper har trent gjennom sentrum av Ardennerfranspringet og står 5 km. fra Tyskland. I nordre del av franspringet kjemper am. på tysk jord. 9. am. arme åpnet innges et nytt angrep vest for Roer og deltar nå i den britiske offensiv nord for Linnich. Tyskerne er drevet ut av 6 landsbyer til, og de all. er nådd fram til Wurn s.ø. for Heinzburg.

England. Siste hånd på forberedelsen for møtet mellom Churchill, Stalin og Roosevelt legges nå.

Norge. Kong Haakon er utnevnt til æresborger av Richmond.

Mosquitofly angrep igår en tysk konvoj i Eidfjord nord for Bergen. Konvojen besto av 7 skip, hvorav 3 ble ødelagt, 2 handelsskip og en liten trampbåt. Det ene handelsskip ble truffet av 31 rakettbomber.

Det fjerne Osten. 14. br. arme har erobret viktige stillinger 30 km. nord-vest for Mandalay. Am. tropper på Luzon har inntatt den viktige flyplass Clarkfield, før krigen den viktigste i Stillhavet.

Norgesnytt.

Bor. ryktskontoret er flyttet. Etter sørensningen av borgervaktskontoret i Vinstres hus 3. juledag, er restene flyttet til Folkets hus, og virksomheten er gjenopptatt etter fattig evne. Men resultatet er like nært som tidligere. Ingen møter, og et nytt press i form av 75 kr. mulkt som trusel for den svake møter tiltrykgevakten, har vist seg fruktesløst.

Siste kl. 00,20. Hindenburg i Schlesia er erobret. I det vestlige Ø. Preussen har russerne nådd Tolkenit og erobret Marienburg og Mühlhausen.

Tysk menneskejakt. Fredag den 12. januar ble gårdsbestyrer Karl Fleischer på Overlandgård i Barum besøkt av Gestapo som ønsket å vite hvor han hadde sin radio. Fleischer svarte at han ingen radio hadde, og tyskerne satte deretter igang en energisk finkjemi av huset. I et av rommene oppdaget de noen kasser, og kommanderte Fleischer til å bære dem ned i l. etg. Under dette arbeidet så Fleischer sitt snitt til å stikke av, men tyskerne tönte øyeblikkelig sine maskinpistoler etter ham, og i sterk lidende tilstand ble han kastet inn i gestapobilien. Siden har ikke noen hørt noe mere til ham.

Fortsatte tyske overgrep mot norske fanger.

For en tid siden skulle den tyske båten Rolandsøck gå fra Oslo med soldater, ammunisjon og en del politiske fanger ombord. Imidlertid skjodde det en eksplosjon ombord i skipet den 17. jan. kl. 4 om morgenen, og fangene ble ført i land, hvorhen vet man ikke.

Vi minnes Westfalen katastrofen i høst da et stort antall norske fanger var med i lasten på et tysk transportskip og fulgte skipet i døden. Allerede den gang slo den fri norske presse fast at vi ikke kan sitte å se på hvordan våre landsmenn blir ført til umenneskelige lidelser, uten å gjøre noe for å hindre det. Det er ingen liten affære, som vi kan overse at hundrevis av nordmenn føres vekk til en høyest usikker skjebne. Heimefronten har sine vapen som den vil bruke når tyskerne gjør ting vi ikke kan finne oss i. Og både vi og tyskerne må være klar over at en gjenopptagelse av slavetransportene er en av disse tingene.

Det ser ikke ut til at tyskerne vil behandle sine politiske fanger penere i den kanskje siste måneden de har makt over dem. Gestapo har nylig overført ca. 30 fanger fra Grini til Victoria terrasse. I tillegg til usikkerheten på det nye oppholdsstedet - tyskerenes hensikt med overflyttingen er jo åpenbar - kommer de elendige forhold fangene leve under. Sellene på "Terrassen" er uten vinduer og blir oppvarmet bare ved ovner uten i gangene. De er helt uten sanitært utstyr. I tillegg til alt det andre fangene har mistet under sitt fengselsopphold skal altså nå også luft og lys tas fra dem. Og alt tyder på at overflytningen ikke er ment som noe midlertidig foranstaltning.

Drammensnytt. Nasisten politifullm. Brynhilds ble skutt i Drammen 6. jan. Nasipolitiet ble fullstendig desperat, satte igang massearrestasjoner og gikk amok i gatene. Mange av de arresterte sitter fremdeles. En kjent Drammenslege dr. Resch ble tatt songissel i anledning likvidasjonen av Brynhildsen. Han er senere "meldt skutt under fluktforsøk". Senere er det arrestert en rekke fremtredende drammensere som gisler. Navnene på de arresterte er: pastor Møllestad, Moltke Hansen, havnefogd Kolderup, dr. Kjelland Mørdre, Hans Kjøsterud, ing. Mosnes, Stortingsm. Knutsen. Likn. sjef Nilsen og 4 andre.